

Kas yra „Cradle-to-Cradle“ filosofija, „Form Follows Evolution“ idėja, su kuriomis supažindina kinų studentus? Kokius greitus etnografinius tyrimus atlikote?

Dauguma produktų, esančių švartynė, buvo pagaminti iš vertingų medžiagų, reikalaujančių pastangų ir išlaidų, skirtų išgauti medžiagas ir gaminti produktus. Deja, švartynuose jų vertė yra švaistoma – jie tampa galutiniais pramoninės sistemos produktais, suprojektuotais linijiniu, vienpusiu „Cradle-to-Grave“ modeliu. Kartais pats produktas gali gyvuoti ilgiau, tačiau žymiai pigiau yra įsigyti naują, net ir pačią naujausią gaminių versiją, nei pataisyti pirminį produktą. Iš tikrųjų, daugelis produktų yra sukurti gyvuoti tik tam tikrą laiką tarpą, kad vartotojas galėtų atsikratyti daikto ir įsigyti naują modelį. Tai, ką dauguma žmonių mato šiukšlių talpyklose, yra tik materialiojo ledkalnio viršūnė; pačiame produkte vidutiniškai yra tik 5% žaliavų, kurios buvo sunaudotos gaminant ir tiekiant produktą.

„Cradle-to-Cradle“ – tai sistemų projektavimas, kai medžiagų srautas yra uždarojo ciklo. Tai reiškia, kad atliekų kiekis yra kuo labiau sumažinamas, o atliekos gali būti perdirbamos ar pakartotinai panaudojamos. Taip pat „Cradle-to-Cradle“ modelis sprendžia atliekų susidarymo problemas po jų sukūrimo, ieškant sudėty lemiančių faktorių ir sutelkiant dėmesį į dizainą. „Cradle-to-Cradle“ yra tvarus ir dėmesingas ateities kartoms modelis, kuris kuria naują medžiagų ir išteklių srautų koncepciją – lygiai taip pat kaip ir natūraliame pasaulyje, kur medžiagos cirkuliuoja uždaruose cikluose, suteikdamos naujas medžiagas gamtai.

„Form Follows Evolution“ principas, susijęs su modernistine architektūra ir pramoniniu dizainu. Teigiama, kad pastato ar objekto forma pirmiausia turėtų būti susijusi su numatoma jo funkcija ar paskirtimi. Vietoje to, kad būtų skatinama „one-size-fits-all“ estetika, pramonės šakos gali kurti potencialą, pritaikydamos produktus vietos skoniui ir tradicijoms. Ekologiškai efektyvus dizainas reikalauja aiškių principų, grindžiamų „gamtos įstatymais“ ir galimybe nuolat išreikšti įvairovę. Taip pat, keičiantis žmonių mąstymui ir gyvenimo būdai, labai svarbu yra atsižvelgti į skirtingus vartotojų poreikius, atnaujinti ar iš naujo perkurti įprasto vartojimo produktus, kurie vis dar atlieka savo pagrindines funkcijas, tačiau jau yra nebeefektyvūs šiandieninėje vartojimo sistemoje. „Form Follows Function“ buvo ir vis dar yra labai populiarus terminas tradicinėje dizaino mokykloje, tačiau kūrybinės galimybės ir produkto efektyvumas yra žymiai didesnis, kai taikoma „Form Follows Evolution“ idėja.

„Green Design“ kurso metu studentai atliko ir greitus etnografinius tyrimus, kurių metu stebėjo aplinkinius žmones jų natūralioje aplinkoje. Ši užduotis skatino studentus iširti tai, ką daro žmonės, o ne tai, ką jie sako darantys, ir parodyti, kaip gyvena, dirba ir žaidžia vietiniai gyventojai. Šio greito tyrimo tikslas buvo mokytis iš tam tikros kultūros grupės žmonių: paklausti apie „Green Design“ pavyzdžius jų aplinkoje, ką „Green Design“ jiems reiškia, kaip jie perka ir naudoja produktus ir t.t., sutelkiant dėmesį ne į klausimą, bet „įsiklausimą“, skaitymą „tarp eilučių“. Tyrimo rezultatai – išsamus kelių vietinių žmonių įvairių apibendrinimas apie jų įsitikinimus, pageidavimus ir kasdienio gyvenimo įpročius.

Kokia kinų politika dėl aplinkos taršos? Ar madingas ekodizainas, atliekų rūšiavimas, o gal net „Zero waste“ filosofija?

Kaip galbūt jau matėte iš daugelio straipsnių žiniasklaidoje, Kinija, siekdama mažinti taršos poveikį, uždraudė užsienio atliekų importą į šalį, tad akivaizdu, jog norima sumažinti atliekų srautus. Iš savo asmeninės patirties vietinėje aplinkoje galiu pasakyti, jog miestas tikrai yra švarus: daug rūšiavimo šiukšliadėžių smulkios atliekos, didelių rūšiavimo konteinerių, prie kurių papildomai dirba nepasiturintys žmonės – kokybiškiau išskirsto atliekas ir prižiūri kompostavimo vietas šalia konteinerių.

Keliaudama į Kiniją tikrai tikėjaisi išvysti prastesnę situaciją, tačiau šiukšlių nematyti nei mieste, nei pakelėse tarp didžiųjų miesto rajonų. Vizito metu tikėjaisi aplankyti perdirbimo įmones ar atliekų švartynus, tačiau šioje šalyje jie yra uždari lankytojams, tad pamatyti iš arčiau, deja, nepavyko.

Visoje šalyje, o ypač didžiuosiuose miestuose, labai opi yra dviračių keitimosi sistemos atliekų problema. Dviračių yra milijonai, o dauguma jų suprojektuoti taip, jog beveik neįmanoma išardyti dalimis – atskirti galima tik užraktą, daiktų krepšį ir saulės bateriją, tad korpusas su kitomis pritrivintomis detalėmis keliauja į švartynus.

Taip pat juntama ir oro užterštumo problema, kartais net matoma, tačiau tai suaktyvėja tik esant karštesniems orams.

Nepasakyčiau, kad ekodizainas yra madingas. Kinijoje įprasta nešioti savo gertuvę (paprastai su arbata viduje), naudoti daugkartines veido kaukes, apsaugančias nuo oro užterštumo, rūšiuoti atliekas viešosiose erdvėse ir t.t.

Deja, mieste gausu greito kinų maisto restoranų, kurie nepasiūlo alternatyvų plastikiniams šiaudeliams ar vienkartinėms pakuotėms, o maisto išsinešimo kultūra yra labai populiari. Kinijos atliekų surinkimo ir perdirbimo sistema yra pakankamai išvystyta, tačiau valdyti tokius didelius atliekų srautus ir diegti savimonę tokio maisto žmonių populiacijai yra be galo sudėtinga užduotis. Manau, kad gamybos ir perdirbimo įmonėms bei gyventojams, norintiems sumažinti taršą, dar tikrai yra kur tobulėti.

DIC. Austėjos Platūkytės nuotraukos

Vilniaus dailės akademijos leidykla
Dominikonų g. 15, Vilnius 01131; el. p. vidmantasj@inbox.lt

Redaktorius
Vidmantas Jankauskas

AKADEMIJOS ŽMONĖS

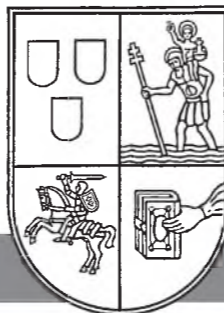
Tapytojas prof. Jonas Kazlauskas. V. Jankausko nuotr.

Trumpai • Gegužės 30–birželio 2 dienomis vykusioje šiuolaikinio meno mugėje „Art Vilnius 19“, nominacija „Žiūrovų rinktinė galerija“ ir komisijos prizų kaip viena iš geriausių galerijų įvertintos VDA parodų salės „Titanikas“, pristačiusios jaunuosius menininkus Bon, Gailę Cijūnaitę, Nidą Kaniušą. Geriausia mugės jaunaisiais menininkais išrinkti Laura Sabaliauskaitė ir Matas Sergijus Šatūnas • Gegužę vykusiam Tarptautiniam juvelyrikos festivalio konkurse SILVER Legnicėje (Lenkija) tarptautinė žiuri iš 383 metalo meno kūrėjų darbų atrinko ir įvertino VDA Telšiu fakulteto Metalo meno ir juvelyrikos absolventės (2018 m.) Singridos Jurkšaitės kūrinių • Šių metų tarptautiniame A'DESIGN AWARD konkurse Dizaino katedros absolventai ir studentė pelnė tris sidabro apdovanojimus: Dominykas Budinas už autobuso *Alias Viator* dizainą, Ignas Survilas už *Unicorn Scooter* elektrinio paspirtuko dizainą ir magistrantė Karolina Petraitytė už mokymosi priemonių *Chem Tokens* dizainą •

LIETUVIŲ DAILININKAI

Tapytojas Petras Stauskas (1919 06 20–2003 02 28). V. Jankausko nuotr. 1988

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJA

INFORMACINIS BIULETENIS Nr.6/7(294/295) 2019 BIRŽELIS

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS TARYBOJE

Birželio 3 d. posėdyje dalyvavo 7 Tarybos nariai ir kvieštieji dalyviai: rektorė doc. Ieva Skauronė, rektorius pavaduotojas Virgilijus Kircilis, VDA Dizaino inovacijų centro direktorius Marius Urbanavičius. Pirmas posėdžio darbotvarkės klausimas – *Dizaino inovacijų centro žinių ir technologijų perdavimo bei intelektinės nuosavybės apsaugos strategijos 2019–2021 m. ir MTEP veiklos rezultatų komercinimo procesų standartizavimo tvarkos svarstymas ir tvirtinimas*. DIC direktorius Marius Urbanavičius išsamiai pristatė *Strategiją*, apibūdinamas dokumento paskirtį, strateginius pagrindus, paslaugas, klientus, partnerius, strateginius tikslus, įgyvendinimo priemones, planą ir kt. Taip pat pristatė *MTEP veiklos rezultatų komercinimo procesų standartizavimo tvarką*. Pažymėjo, kad abu dokumentai buvo patvirtinti Senato 2019-04-17 Nr. S-2019-4. Prof. dr. Adomas Butrimas, doc. J. Brundza, doc. I. Skauronė, doc. E. Jackus, V. Kircilis, doc. R. Kučinskas, doc. dr. V. Dolinskas išreiškė abejonę, kodėl reikia tvirtinti atskirą Dizaino inovacijų centro strategiją, kai dar nepatvirtinta bendra VDA strategija, ar ji neturėtų būti bendros VDA strategijos dalis, galėtų apimti platesnę Akademijos veiklą. Dokumentas galėtų turėti platesnes veiklas apimančią pavadinimą, turėtų būti mažiau autonomiškas. Pažymėjo, kad svarstant dokumentus Rektorate ir Senate buvo pateiktas klausimų dėl Dizaino inovacijų centrui nuskaitomų 25 % už projekto administravimą. Atkreipė dėmesį į būtinybę išvengti veiklos su Projektų skyriumi dubliavimo. Pažymėjo, kad dokumentas pernelyg formalus, biurokratizuotas. DIC direktorius M. Urbanavičius atsakė į Tarybos narių klausimus. Nutarta patvirtinti Senato teikiamas *Dizaino inovacijų centro žinių ir technologijų perdavimo bei intelektinės nuosavybės apsaugos strategiją 2020–2021 m. ir MTEP veiklos rezultatų komercinimo procesų standartizavimo tvarką*, pakoregavus Dizaino inovacijų centro pavadinimą ir pateikus papildomą DIC teikiamų paslaugų administracinių mokėsių mažinimo ir diferenciacijos tvarką.

Po to Taryba susipažino su padalinių, katedrų biudžetų ir Rektoriaus rezervo sudarymo ir skirstymo tvarka. Rektoriaus pavaduotojas ūkio reikalams V. Kircilis pažymėjo, kad VDA biudžeto formavimo tvarką VDA Tarybai yra pristatęs ankstesniuose posėdžiuose, todėl šiame posėdyje pristatė biudžeto formavimo ir pasidalinimo tvarką tarp padalinių Vilniuje, Rektoriaus rezervo formavimą, taip pat supažindino su dviem didžiaisiais Akademijos vykdomais projektais: Kauno fakulteto ir Panemunės pilies II korpuso rekonstrukcija, apžvelgė situaciją su Adomo Samogito dovanotu Akademijai žemės sklypu Palangoje. Posėdžio metu pasisakė ir klausimus uždavė I. Skauronė, J. Brundza, A. Butrimas, V. Dolinskas, R. Kučinskas, E. Jackus atkreipė dėmesį į nedidžiančius atlyginimus, į dalies atlyginimo fondo lėšų perkėlimą po biudžeto tvirtinimo Taryboje, įžvelgė biudžeto iškraipymą, atkreipė dėmesį į veiklos rodiklius, nuo kurių priklauso VDA biudžetas.

Apsvarstyta Senato teikiama VDA pokyčių programa *Geresnė akademija* ir *Strateginis veiklos planas 2019–2021 m.* Tarybos pirmininkės pavaduotojas prof. dr. A. Butrimas pažymėjo, kad atsižvelgiant į Tarybos narių pasiūlymus, tikslinga būtų kartu su naujai išrinkta rektore dar sykį įsigilinti į pateiktus dokumentus ir jų svarstymą ir tvirtinimą perkelti į kitą Tarybos posėdį liepos pradžioje. Nutarta VDA pokyčių programos *Geresnė akademija* ir *Strateginio veiklos plano 2019–2021 m.* svarstymą ir tvirtinimą perkelti į kitą Tarybos posėdį.

Paskutinis klausimas: Dėl išrinktos rektorės doc. Ievos Skauronės kadencijos pradžios. Tarybos pirmininkės pavaduotojas prof. dr. A. Butrimas pažymėjo, kad remiantis Rektoriaus rinkimų aprašo 26 punktu su išrinktu Rektoriumi jo kadencijos laikotarpiui darbo sutartį VDA vardu pasirašo Tarybos pirmininkas arba kitas Tarybos įgaliotas asmuo. Išrinktojo Rektoriaus kadencijos pradžia skaičiuojama nuo darbo sutarties pasirašymo dienos. Buvo aptarti kiti Rektoriaus darbo pradžios organizaciniai klausimai. Nutarta išrinktos rektorės doc. I. Skauronės kadencijos pradžia laikyti 2019 m. birželio 4 d., jai pasirašius darbo sutartį su VDA Tarybos pirmininke Daina Urbanavičienė. Rektorės kadencijos pabaiga – 2024 m. birželio 3 d.

DIPLOMAI, DIPLOMAI...

V. Jankausko nuotr.

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS KRONIKA

Birželis

- 1 d. Palangos gintaro muziejuje atidaroma Eglės Čėjauskaitės-Gintalės ir Martyno Gintalo paroda „Atsivėrimas“
- 7 d. LDS galerijoje atidaroma prof. Jono Kazlauskio tapybos paroda „Žvilgsniai iš praeities“
- 13 d. Mažeikių muziejuje atidaroma Telšių fakulteto metalo meno ir juvelyrikos paroda
- 14 d. Diplomų teikimas Vilniaus fakulteto bakalaurams. „Titanike“ atidaromos „Jaunojo dizainerio prizo 2019“ ir „Meno celių 19“ parodos. Galerijoje „Krematoriumas/meno krosnys“ atidaroma Jurgos Šarapovos paroda „Apsišaukėliai“, Naujuosiuose rūmuose rodomos Kostiumo dizaino katedros absolventų kolekcijos („STIC“), galerijoje „Akademija“ demonstruojama Beatricės Vanagaitės šviesos paveikslų instaliacija „Kryptys, ritmai, slėgiai“, Tamošaičių galerijoje „Židiny“ atidaroma paroda „Tiesiu kilimą – dainuoju dainą“, VDA parodinėse erdvėse vyksta kiti „Kultūros nakties“ renginiai
- 16 d. Semeniškių kapinėse (Biržų rajone) laidojamas VDA Garbės daktaras Jonas Mekas
- 17 d. Kauno fakultete atidaroma Klasikinio realizmo ateljė mokinių piešinių ir tapybos darbų paroda
- 18 d. Diplomų teikimas Kauno fakulteto bakalaurams
- 18 d. Galerijoje „Artifex“ atidaroma Anastasijos Kodzisosovos paroda „LT-RU-LT“
- 21 d. Diplomų teikimas Klaipėdos ir Telšių fakultetų bakalaurams
- 25–28 d. Klaipėdos fakultete veikia pirmoji prof. A. Kliševičiaus vardo Kaligrafijos ir rašto meno mokykla. Jos tema „Nuo rankraščio iki šiuolaikinio rašto meno“
- 28 d. Diplomų teikimas VDA magistrams
- „Lauko ekspozicija“ rodoma taikomosios keramikos magistrantės Monikos Jonuškaitės paroda „Viduramžių sapnas“
- Telšių galerijoje veikia 2019 m. bakalauro studijų baigiamųjų darbų paroda

Eglės Čėjauskaitės-Gintalės ir Martyno Gintalo parodoje

„Jaunojo dizainerio prizo 2019“ laureatai

„Meno celių 19“ parodoje

Parodoje „STIC“

J. Šarapovos parodoje „Apsišaukėliai“

Paroda DIC

B. Vanagaitės „Kryptys, ritmai, slėgiai“

„Flusus tiltelis“

Dizainerė iš Lietuvos supažindino kinų studentus su „Green Design“ filosofijomis

Austėja Platūkytė yra medžiagų tyrėja ir produktų dizainerė, VDA doktorantūros studentė. Prieš tris metus ji sėkmingai dalyvavo VDA Dizaino inovacijų centro organizuojamame „Jaunojo dizainerio prizo“ konkurse, po kurio išvyko į Dubajaus dizaino savaitę pristatyti eksperimentinių pakuočių iš suvartotos medžiagos „Zero Waste“. Jos kūrybiniai sprendimai sistemingai susiję su medžiagų eksperimentais ir jų transformacijomis. Austėja stengiasi spręsti ekologines problemas – šiandienos atliekas paversti rytojaus žaliavomis ir prisidėti prie tvaresnio pasaulio kūrimo.

Austėja seniai sugrįžo iš Pekino, „Gengdan Institute of Beijing University of Technology“ instituto, kuriame vedė intensyvius dviejų mėnesių trukmės „Green Design“ mokymus ir kūrybines dirbtuves studentams. Šis institutas – tai nepriklausoma bakalauro institucija Kinijoje, įkurta 2005 m. ir veikianti pagal naują švietimo mechanizmą bei privačiojo aukštojo mokslo modelį, kviečianti dizaino dėstytojus ir profesionalus iš viso pasaulio. Su Austėja kalbamės apie jos patirtį ir išpūdzius, parsivežtus iš Pekino.

Austėja, papasakoki, kaip tau sekėsi Kinijoje?

Kelionės Kinijoje ir projekto metu sekėsi tikrai puikiai. Manimi buvo gerai pasirūpinta – studentai ir dėstytojos mane pasitiko ir palydėjo į oro uostą, universitetas savo lėšomis suorganizavo keletą ekskursijų mieste, visada turėjau atsakingą asmenį, kuris man pagelbėdavo visais iškilusiais klausimais tiek universiteto studentų miestelyje, tiek už jo ribų.

Visas universiteto personalas bei studentai mane priėmė labai draugiškai, tad galėjau pilnavertiškai įsiliesti į universiteto gyvenimą. Taip pat kelionės metu turėjau galimybę susipažinti su kitais vizituojančiais dėstytojais ir savo sričių profesionalais iš Jungtinės Karalystės, Airijos, Indonezijos, Slovėnijos ir kitų šalių.

Kokių dalykų mokei antrakursius?

Tęstinio „Green Design“ kurso metu studentai buvo supažindinti su „Zero Waste“ ir „Cradle-to-Cradle“ filosofijomis, pakartotiniu panaudojimu, perdirbamomis medžiagomis, eksperimentiniais dizaino metodais bei naujų medžiagų kūrimu ir jų taikymo būdais, sutelkiant dėmesį į studentų gebėjimą kurti inovatyvius produkto dizaino sprendimus, sprendžiančius ne tik šiandienos, bet ir galimas ateities problemas. Buvo vystomas bendras suvokimas apie „Green Design“ principus, atliekant greitus etnografinius tyrimus, tvarių medžiagų analizę, nagrinėjant vietinius atliekų srautus ir jų panaudojimo galimybes dizaino objektuose. Mokymų metu studentai skatinami mąstyti kritiškai ir kūrybiškai, pritaikyti naujas teorines žinias praktiniuose eksperimentuose, remiantis ekologiniu efektyvumu ir kūrybiniu mąstymu bei „Form Follows Evolution“ idėja.

Ar gali paneigti stereotipą, kad Kinijoje labai gajį mokytojo-mokinio studijavimo tendencija, kai mokiniai sunkiai sugalvoja kažką naujo ar originalaus, o yra išmokę nuo mažų dienų meistriškai atkurti savo mokytojo darbus arba tai, ką jis moko?

Iš pradžių ši tendencija buvo akivaizdi, nes studentai sudėtingiau susitvarkydavo su platesnio mąstymo užduotimis, tačiau dauguma studentų drąsiai metė sau iššūkius ir į užduotis pažūrėjo tikrai labai kūrybiškai. Viso proceso metu nuoširdžiai reagavo į išsakomus komentarus ir pastabas, tad dauguma į savo pirmines idėjas sugebėjo pažvelgti gana kritiškai ir persvarstyti jas iš pagrindų. Galutiniai projekto rezultatai buvo net labai kūrybiški: nuo tekstilės atliekų panaudojimo naujiems baldų objektams ar naujų medžiagų kūrimui iš organinių atliekų iki Žemės simulatoriaus, technologijomis supažindinančio visuomenę su visuotiniais globalinio atšilimo padariniais ar dirbtinio debesies, galinčio pakeisti oro kondicionavimo sistemą. Tad šį stereotipą galiu drąsiai paneigti. Manau, jog labai daug priklauso nuo pačių užduočių, jų pateikimo ir supažindinimo su įvairiomis temomis iš teorinės pusės. Projekto metu siekiau, kad kiekvienas studentas rastų temą, kuri jam pačiam yra aktuali, artima ir taip galėtų

giliau vystyti konkrečią idėją. Esu labai patenkinta visų studentų ištraukimu ir pastangomis, domėjimusi konkrečiomis, jiems aktualiausiomis temomis ir idėjų įgyvendinimu.

Ar susidūrei su kokiais tarpkultūriniais skirtumais, ar tai kėlė kokių problemų, iššūkių?

Visų pirma, su tarpkultūriniais skirtumais susidūriau bendrąja prasme – tik atvykusi pajutau kultūrinį šoką: svetima kalba, kita laiko juosta, visiškai kitokie žmonės ir aplinka, man dar nepažįstama kultūra ir kitoks maistas. Prieš keliaudama, stengiausi nesusidaryti išankstinės nuomonės nei apie kultūrinius, nei apie politinius skirtumus, tad viską priėmiau kaip naują patirtį – norėjau kuo daugiau sužinoti, išbandyti ir patirti.

Taip pat labai akivaizdūs ir studentų mąstymo bei estetiniai-kūrybiniai skirtumai, tačiau, mano nuomone, tai yra labai didelis privalumas, nes kūrybinio proceso metu nesistengiama kopijuoti garsių Vakarų Europos ar Skandinavijos dizaino mokyklų pavyzdžių, todėl mąstymas ir projektų realizavimas yra labai unikalus.

Ar norėtum ten vėl sugrįžti?

Pirmiausia, galiu paminėti, jog net nenorėjau išvykti. Gaila, jog kurso apimtis tokia trumpa, o galimybių gilvinti skirtingas temas ir realizuoti projektus tiek daug. Manau, jog abi pusės liko patenkintos šiuo tarptautiniu bendradarbiavimu, tad tikrai viliousi ir norėčiau grįžti jau kitą semestrą.

Ką įdomaus pavyko pamatyti laisvalaikį? Ką aplankei? Ko pikantiško, neįprasto ragavai?

Laisvo laiko nebuvo labai daug, nes kursas vyko intensyviai – turėjome po keturias trijų valandų paskaitas kas savaitę, todėl užsiėmimai vykdavo beveik kasdien, o dažnai ir užsitęsavo po numatyto paskaitų laiko.

Pekino miestas yra neįtikėtinai didelis, jame gyvena apie 22 mln. žmonių, tad nuvykti į norimą tašką dažnai užtrunka dvi valandas ar daugiau. Dėl didelio gyventojų kiekio susidaro ir labai dideli transporto srautai, o tai apsunkina keliavimą, ypač turistams, dar gerai nepažįstantiems mieste.

Universitetas savo lėšomis suorganizavo porą kelionių – išvyką prie Didžiosios kinų sienos bei apsilankymą Uždraustajame mieste. Abi ekskursijos man paliko neišdildomą įspūdį. Lydima atsakingo asmens, bei kartu su kitais vizituojančiais dėstytojais lankėme Pekino senamiestį, Tiananmen skverą, Wangfujing pagrindinę apsipirkimų gatvę, Nanluoguxiang alėją, paminklą žmonėms herojams, „National Centre for the Performing Arts“, „National Art Museum of China“ bei „798 Art Zone“ – menininkų studijų ir parduotuvių tinklą, kuris yra įsikūręs senų gamyklų pastatuose ir užima net 230 tūkst. kvadratinį metrų plotą.

Visas ragautas maistas kelionės metu buvo autentiškas ir labai skanus, tačiau būtų įdomiausia, ką ragavau, buvo kepti skorpionai iš gatvės maisto turgaus.

Kas tave stebino Kinijoje?

Kelionės metu daug dalykų stebino, nes viskas buvo gana nauja, dar nepatirta. Pakankamai stebino išmaniųjų programėlių naudojimo išvystymas, pavyzdžiui, „WeChat“. Naudojantis ja galima bendrauti, siųsti dokumentus, kurti bendras pokalbių grupes, pirkti internetu, atsiskaityti už pirkinius net gatvės turgeliuose! Tačiau geriausia šios programėlės savybė – ji puikiai veikia ir kaip vertėjas. Kinijoje tik labai maža dalis žmonių supranta angliškai, tad susišnekėti su vietiniais yra beveik neįmanoma. Šis vertėjas yra labai paprastas – galima tiesiog šnekėti sava kalba, o programėlė viską puikiai išverčia į kitą norimą kalbą, todėl ja labai plačiai naudojama ir tai daro ne tik jausmas.

Kalbant apie studentus ir „Gengdan Institute of Beijing University of Technology“, nustebino tai, jog studentai kiekvieną dieną privalo sportuoti. Šeštą ryto, dar prieš paskaitas, jie privalo nuskaityti savo studento kortelę ir nubėgti tam tikrą atstumą stadione, o laisvu nuo paskaitų metu užsiimti kitu papildomu sportu. Sąlygos ir pasirinkimas yra labai geras – universiteto studentų miestelyje yra įrengti bėgimo takeliai, futbolo stadionas, krepšinio aikštelės, teniso kortai, dviračių punktai, statomas naujas baseinas, tad rinktis tikrai yra iš ko. Keista, kad sportinė veikla yra privaloma, tačiau tai naudinga studentų sveikatai, fiziniui aktyvumui ir laisvalaikio praleidimui.

5 svarbiausios estetišios kategorijos „kansos, shizen, datsuzoku, yugen ir fukinsei“. Kolekcijoje „Shé“ visa tai atskleidžiamas laisvu drabužio siūtu, daugiasklaidiniam, asimetriškumu bei netikėtų detalių atradimų drabužyje. Kolekcijos audiniai – prasiūti smulkaus zigzago rašto dygsniais, skirtingo pločio atstumais, kurie suteikia kolekcijai unikalumo. Sėkmingas šių sumanymų įgyvendinimas lėmė, kad Samanta Zykaitė tapo ir publikos prizo laureate.

„Vizualiai ryškiausi pasirodė mados dizainerių darbai. Produkto dizaine būdingo temų, sprendžiamų problemų įvairovė: nuo autonominio transporto iki žaizdų gydymo ir nebrangių, visiems prieinamų protezavimo sprendimų. Komunikacijos dizaine bene daugiausia buvo spekuliatyvaus dizaino temų, taip pat net keli projektai bandė interpretuoti lietuvišką paveldą, istoriją.

Bandant suvokti save kaip dizaino kūrėją platesniame, ne tik Lietuvos kontekste, nebeužtenka būti madingu, jausti ar interpretuoti naujausias tendencijas. Jaunųjų dizainerių darbuose vis geriau suvokiamas autentiškumo, aktualumo poreikis – tik taip mes būsimės įdomūs pasauliui, išsiskirsime“, – teigė konkurso komisijos narys, daugiadisciplininės kūrybos ir meno direktorius Darius Kisielius.

Jau antrus metus egzistuojančioje dizaino tyrimų kategorijoje, kurioje varžosi geriausi magistrų darbai, nugalėtoju tapo Luko Avėno laikmačiai „Memento vitae“ – „atmink, kad gyvenai“. Anot autoriaus, mes gyvename

Parodoje „Jaunojo dizainerio prizas 2019“

vis virtualiau. Vis mažiau prisiliečiame prie gyvos, nuogos tikrovės. Vis daugiau protinės veiklos – vis mažiau jutimų. Vis daugiau minčių – vis mažiau galimybių. Vis daugiau baimės, nerimo, skubėjimo – vis mažiau gyvenimo. Pristatomi objektai skirti matuoti, stebėti laiką. Laikmačiai prisukami smulkiais gracingais judesiais, jiems sukurtas specialus dizaino choreografija. Medžiagos – ilgaamžės, visiškai mechanizmai mechaniniai, todėl gali veikti amžinai. Panašiai kaip senovės vienuoliai bei išminčiai savo susikaupimo meditacijoje praktikavę „Memento mori“, šie laikmačiai kviečia „Memento vitae“ – daryti pertrauką, grąžinančias į dabarties momentą, į fizinę apčiuopiamą tikrovę, prisiminti save ir gyvenimą.

Papildomą dizaino tyrimų prizą pelnė Miglės Ceinorytės „Captcha pratimai“. Autorės kūrybiniame projekte vizualaus tipografinio klaidingumo poveikio tyrinėjimas įgauna meninę formą, aptikti tipografikos klaidumu atvejai nagrinėjami remiantis technologiniu santykiu su tipografikos klaidumu (konkrečiai CAPTCHA reiškiniu – vizualus klaidingumas nagrinėjamas remiantis žmogaus ir kompiuterio skaitymo patirčių sugretinimu). Pateikiamos katalogo, raidyno, lankstynių, estampo ir kitų ekspozicinių elementų formos kviečia skaitytoją spręsti tipografikos klaidumą, kitaip – atlikti CAPTCHA pratimus, tokiu būdu aktualizuojant vizualaus klaidingumo poveikį skaitytojui.

Publika savo simpatijas skyrė Vilniaus dailės akademijos magistrų studijų absolventei Vestinai Petrauskaitė už sužadintą judėjimo ne-

Simonas Milišauskas

Samanta Zykaitė

galios simuliacinį projektą „Kltonas“, skirtą visuomenės empatijai didinti. Anot autorės, šiandieninė visuomenė stokoja empatijos pamatų ir fizinio kontakto su neigaliais. Todėl dažna komunikacija prasideda gailesčio jausmu, nepastebint, jog žmogus, sėdintis vežimėlyje, nepatiria kancios. Sukurto simuliacinio projekto „Kltonas“ tikslas – per teigiamą asmeninę patirtį virtualioje realybėje suformuoti bei įtvirtinti teisingą visuomenės požiūrį į žmones su judėjimo negalia. Girdint neigaliojo balsą, fiziškai ir emociškai patiriant negalią, sukuriama fiktyvi patirtis, kuri vėliau keičia visuomenės supratimą apie žmonių, judančių vežimėlyje, jo emocijas bei poreikius. Projektas padeda suprasti, kad žmogus, judantis neigaliojo vežimėlyje – savarankiškas, tik judantis „kiloniškai“. Jį riboja ne pati fizinė negalia, o nepritaikyta, tinkamai neprizūrima infrastruktūra.

Anot komisijos nario D. Kisielius, dizaino tyrimų darbuose nustebino ne įžvalgų brandumas, o sugebėjimas saviironiškai pažvelgti į mus pačius ir mus supančius reiškinius, aktualiai pateikti pažįstamas temas. Kai kuriuose darbuose trūko studentiško polėkio, kūrybinės drąsos ar net atsipalaidavimo. „Teisingas“ dizainas yra reikalingas, bet įdomiausi dalykai gimsta peržengiant to, kas įprasta ir visiems priimtina, ribas. Ir tai nebūtinai turi visus šokiruoti. Komunikacijos dizaino darbų temos – įdomios, konceptualios, bet kai kuriems darbams pritrūko minties aiškumo, o įgyvendinant – dėmesio detalėms. Iš daugumos komunikacijos dizaino darbų tikėjausi kokybiškesnio ir aiškesnio pristatymo“, – šiek tiek kritikavo šioje srityje dirbantį Darius Kisielius.

Iš 62 konkursui pateiktų projektų jų pasiskirstymas kategorijose buvo gana tolygus – 20 komunikacijos dizaino darbų, 19 mados kūrinių, 17 produktų dizaino projektų. Jau antrus metus konkurse gali dalyvauti ir ką tik magistrų studijas baigę tyrėjai – iš jų buvo sulaukta 6 dizaino tyrimų darbų. Šiemet į „Jaunojo dizainerio prizą“ pretendavo ne tik 45 VDA absolventai iš trijų Lietuvos miestų, bet ir 17 Vilniaus kolegijos bachelourų.

Jau tradiciniu tapusiu VDA Dizaino inovacijų centro (DIC) rengiamo konkurso komisiją šiemet sudarė: mados dizaineris ir kostiumų dailininkas Aleksandras Pogrebnovs, drabužių dizaineris Egidijus Rainys, verslininkas ir visuomenės veikėjas, technikos mokslų daktaras Vladas Lašas, valstybinio patentų biuro pramonės nuosavybės informacijos skyriaus vedėja Kristina Vilkiene, daugiadisciplininės kūrybos ir meno direktorius Darius Kisielius, meno vadovas ir grafikos dizaineris Tadas Karpavičius bei VDA DIC vadovas Marius Urbanavičius.

Projektą finansuoja Lietuvos kultūros taryba ir LR Kultūros ministerija, LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerija. Konkurso rėmėjas – Lietuvos Respublikos valstybinis patentų biuras.

*Agnė Kaminskienė
Tomo Kapočiaus nuotraukos*

Justina Navickaitė

Vestina Petrauskaitė

Vilniaus
dailės
akademijos
rektorė

Ieva Skauronė

CURRICULUM VITAE

Asmeninė informacija

Gimimo data ir vieta 1978 m., Vilnius
Gyvenamoji vieta Vilnius
Šeimninė padėtis Ištekėjusi, vyras Artūras – IT specialistas, vaikai Alvé ir Agnius – Nacionalinės MKČ menų mokyklos moksleiviai

Išsilavinimas

2001–2003 Vilniaus dailės akademija, Monumentalioji dailė, magistrų laipsnis
1997–2001 Vilniaus dailės akademija, Monumentalioji dailė, bakalaurų laipsnis
2000 Prahos dailės akademija, prof. Aleš Vesely studija
1985–1996 Ukmėrgės J. Basanavičiaus vidurinė mokykla
1991–1995 Ukmėrgės dailės mokykla

Pedagoginio darbo patirtis

2013 iki dabar VDA Monumentaliosios tapybos ir Scenografijos katedros docentė
Dėstomi dalykai Monumentaliosios dailės bakalaurų ir magistrų studijų programose: BA Freskos kompozicija ir technika 1, 2, 3, 4; MA Kūrybinis projektas 1, 2, 3; baigiamųjų bakalaurų ir magistrų darbų vadovė
2009–2013 VDA Monumentaliosios tapybos ir Scenografijos katedros lektorė
2002–2007 Ukmėrgės dailės mokykla, tapybos mokytoja

Vadybinio darbo patirtis

2016 iki dabar VDA Senato etikos ir studijų komitetų narė
2013–2019 VDA Monumentaliosios tapybos ir Scenografijos katedros vedėja
VDA Vilniaus fakulteto tarybos narė
VDA Tarptautinių ryšių skyriaus vedėja
2013–2017 Monumentaliosios dailės ir Scenografijos bakalaurų ir magistrų studijų programų savianalizė rengimo grupių narė ir vadovė (4 studijų programų akredituotos 6 metams)
2011 iki dabar Vizitai dailės ir dizaino akademijose Latvijoje, Estijoje, Lenkijoje, Danijoje, Švedijoje, Norvegijoje, Islandijoje, Italijoje, Olandijoje, Belgijoje, Turkijoje, Izraelyje, Meksikoje, Japonijoje Anglų, rusų

Kalbos

2002 iki dabar

2003–2007

2007–2018

2012 iki dabar

Dalyvauja dailės parodose Lietuvoje ir užsienyje, yra surengusi 20 personalinių tapybos parodų www.ievosgalerija.lt
Všį Senamiesčio jaunųjų menininkų dirbtuvės narė
Viešosios įstaigos Ievos galerija steigėja ir vadovė
Lietuvos dailininkų sąjungos narė

Paaikėjo, kas tapo geriausiais jaunaisiais dizaineriais

Birželio 14 d. iškilmingos apdovanojimų ceremonijos metu paaikėjo, kas tapo Vilniaus dailės akademijos Dizaino inovacijų centro jau devintą kartą surengto kasmetinio „Jaunojo dizainerio prizo 2019“ konkurso laureatais.

Pagrindinį prizą produkto dizaino kategorijoje pelnė, VDA Vilniaus fakulteto produkto dizaino absolventas Simonas Milišauskas, sukūręs pilnai amputuotų rankos pirštų protezų koncepciją CHRONO. Autorius siekė sukurti nebrangų, pilnai pašalintų pirštų protezą, kuris sustiprintų pažeistos rankos funkcionalumą, pagerintų psichologinę savijautą bei gražintų vartotojui pilnumo jausmą. CHRONO dizainas leidžia atlikti griebimo, laikymosi, spaudimo, prilaikymo veiksmus ir netrukdo pagrindiniams natūraliems rankos judesiams. Palyginus su kitais rinkoje egzistuojančiais protezais, jis turi vientisą, nebrangiai pagaminamą, estetišką, realybės neimituojantį dizainą.

Dirbtinis pirštas valdomas šalia esančio sveiko piršto judesiais. Inovatyvus plastikinis „sąnarys“ lankstosi, nenaudojant sudėtingų mechanizmų. Pasak Simono, galimybė džiaugtis savo pažeista vieta ir jos neslėpti yra labai svarbi siekiant atstatyti žmogaus psichologinę savijautą. Šia dizainerio prizininko idėja patikėjo ir 15min.lt balsavę skaitytojai, tad Simonas Milišauskas triumfuoja kaip publikos prizo nugalėtojas.

Papildomas produkto dizaino prizas komisijos sprendimu skirtas Vilniaus dailės akademijos bakalaurėi Marcelei Kuliešūteitei už gyvo dizaino objektą „Alive“. Dinamiškas objektas – skirtas visuomeniniams interjerams, ofisams ar įvairioms viešoms erdvėms. Sukurtas suteikti aplinkai gyvybingumo, ramybės, žmonėms atpažinti kažką savito ir priminti bei puoselėti Motiną Gamtą. ALIVE – paremtas biofilinio dizaino principais. Biofilija – tai įgimtas žmogaus polinkis ieškoti ryšio su gamta, kitomis gyvybės formomis arba tiesiog meilė gyvybei. Dizaino objektas sukurtas remiantis tyrimais, jog ritmas ar judėjimas gamtoje sukuria stiprų įspūdį bei teigiamą poveikį žmogui. Kūrinyje svarbiausia – judesio kaip gyvybės išraiška teikiama emocija. Šiam projektui dizainerę įkvėpė vanduo – visos gyvybės pagrindas ir šaltinis.

Komunikacijos dizaino kategorijoje pagrindinį prizą pelnė VDA Vilniaus fakulteto grafinio dizaino katedros bakalaurė Saulė Kasėtaite už spekuliatyvaus dizaino projektą „Angalo utopija“. Darbas pasakoja apie ateities viziją, kai natūralią gamtą pakeis žmonių sukurti patobulinti augalų hibridai. Anot Saulės, nubrėžtos ribos tarp gamtos pasaulio ir mūsų aukštųjų technologijų išnyksta. Žmogus priima Dievo vaidmenį, kurdamas naujas gyvybės formas iš organinių bei mechaninių priemonių. Tačiau kyla klausimas, kiek šie tobulinimai atneš naudos ir ar tai nenuves į katastrofą, kuomet nebesuvaldyti procesai virs ateities kataklizmu?

Papildomas komunikacijos dizaino prizas įteiktas Aurelijai Slapšytei už tipografinį projektą „Nykstančios kopos“. Anot jos, lėtas nykimas – natūralus procesas, vykstantis nuo pirmosios žemės dienos. Dėl nuolatinės žmogaus asimiliacijos aplinkoje nykimo procesas iki pat jo pasiekiamos kritinės ribos yra gana sunku pastebėti. Kol pasaulyje tūpsta ledynai, sunyksta miškai ar grūna amžius atlaikę miestai, Lietuvoje išlėto byra Kuršių nerijos kopos. Kasmet čia dėl besikeičiančių oro sąlygų ir neatsakingo žmonių elgesio kopos vis labiau keičia savo reljefą ir byra. Projektu norima įprasinti Kuršių nerijos unikalumą bei supažindinti žmogų su neatsakingo elgesio Neringoje pasekmėmis. Nykstantiems procesams įamžinti sukurtas unikalus šriftas „Naglis“. 122 nykstančių šrifto „Naglis“ versijos kaip ir kopos deformuojasi. Sukurtame šrifto tinklalapyje kiekvienas bandymas atsisiųsti šį šriftą vis labiau jį naikina.

Balsavimo dalyviai savo simpatijas skyrė Justinai Navickaitėi už spekuliatyvų projektą „SOL 01.01.01“. Tai komunikacinė sistema Marso kolonizacijai, perteikianti asociatyvinę istoriją apie Marsą ir suteikianti čionykščio gyvenimo patirtį. Tai galimybė išgyventi situaciją, kuri dar nėra įvykiusi ir kurios procesu kol kas galima tik spekuliuoti. Per multisensorinius pojūčius, žiūrovas supažindinamas su Marsu ir jo kolonizavimo procesu. Parodoje galima susipažinti su interaktyvia ekspozicija, kuriančia asmeninį ryšį su raudonąja planeta ir leidžiančia persikelti į erdvę, kurioje žmogus kol kas dar nėra buvęs. Pasieltiant skirtingus estetišius ir vizualinius sprendimus, projektu siekiama skatinti visuomenės susidomėjimą kosmosu ir padėti išlaisvinti žiūrovo vaizduotę, suteikti galimybę patikėti tuo, kas šiandien dar atrodo neįtikėtina.

Pagrindinį prizą mados kategorijoje už šmaikščią ir žaismingą kolekciją „Skreitas“ pelnė VDA kostiumo dizaino bakalaurė Rūta Kvaščevičiūtė. Anot autorės, „Skreitas“ reiškia vietą ant kelių arba vietą prijuostėje. Tai buitinis rūpestis, kuriuo ji buvo apsupta vaikystėje, kai ją augino net keturių kartų moterys. Skreitas simbolizuoja betarpių šeimos ryšį. Šis darbas – apie kainą be tautinių juostų, mamos – dukros ryšį ir savo vidinės estetikos paieškas prisiminimuose, detalėse, šeimoje.

Papildomas mados kategorijos prizas atiteko Vilniaus dizaino kolegijos absolventei Samantai Zykaitėi už japonų estetišius kodus aprangos kolekcijoje „Shé“. Pasak autorės, ją įkvėpė „Wabi Sabi“ filosofijų teorija, teigianti, jog kiekviena mus supanti detalė yra savitai graži. Šioje kolekcijoje nagrinėjamos